

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

TESTOVANIE 9 2022

ANALÝZA TESTOVÝCH ÚLOH
ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

PhDr. Viktória KHERNOVÁ

Bratislava 2022

Výsledky a analýza úspešnosti celej populácie žiakov v jednotlivých testových úlohách

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo 38 583 žiakov 9. ročníka základných škôl a 4. ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom a stredných športových škôl s osemročným vzdelávacím programom s celkovou úspešnosťou 59,1 %. Pre testovanú populáciu žiakov bol test stredne obťažný. Priemerná známka testovaných žiakov na polročnom vysvedčení zo slovenského jazyka a literatúry bola 2,22.

Test zo slovenského jazyka a literatúry overoval vedomosti, schopnosti a zručnosti žiakov na výstupe z nižšieho sekundárneho vzdelávania (s nadväznosťou na primárne vzdelávanie). Overovanie základných vedomostí a zručností z jednotlivých zložiek predmetu vyplýva z požiadaviek na jazykové (zvuková rovina jazyka a pravopis, významová/lexikálna rovina, tvarová/morfologická rovina, syntaktická/skladobná rovina), štylistické a literárne vedomosti, schopnosti a zručnosti, taktiež z požiadaviek na čitateľské a interpretačné schopnosti a zručnosti žiakov, ktoré vychádzajú aj z požiadaviek ŠVP pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Test meral úroveň vedomostí, schopností a zručností z oblasti slovenského jazyka a literatúry a čítania s porozumením. Priemerná úspešnosť žiakov v jednotlivých zložkách predmetu bola porovnateľná.

Testovanie 9 2022 Slovenský jazyk a literatúra	
Zložka predmetu	Priemerná úspešnosť testovanej populácie žiakov v %
Jazyk	55,5
Literatúra	62,2
Čítanie s porozumením	59,4

Pri analýze jednotlivých úloh testovaného predmetu vychádzame z formy testu 2699. Test je tzv. NR test – rozlišovací, porovnávací test relatívneho výkonu – teda analýza sa týka vždy konkrétnej úlohy a v nej nameraných vedomostí, zručností a schopností.

Ukážka 1

Ukážka 1

Ako správne a zodpovedne triediť odpad?

<p>ZELENÁ</p> <ul style="list-style-type: none"> - nevratné sklenené fľaše, - sklenené poháre, vázy, - úlomky tabuľového skla, - poháre od kompótov, - sklenené obaly od kozmetiky, kávy a pochutín bez plastového vrchnáka. <p>Vedeli ste, že 15 sklenených fliaš sa zmení na akvárium?</p> <p>SKLO 4000 ROKOV</p>	<p>ŽLTÁ</p> <ul style="list-style-type: none"> - PET fľaše, - plastové tašky, vrecká, - plastové obaly od kozmetiky, - plastové obaly od aviváže a pracích prostriedkov, - plastové obaly od kečupu, jogurtov..., - fólie. <p>Vedeli ste, že 30 plastových fliaš sa pridaním textilu zmení na flaušovú bundu?</p> <p>PLASTY PET FIAŠE 100 - 1000 ROKOV</p>
<p>MODRÁ</p> <ul style="list-style-type: none"> - noviny, časopisy, letáky, katalógy, - papierové tašky, - papierové a kartónové obaly, - kancelársky papier, obálky, listy, pohľadnice. <p>Vedeli ste, že 30 časopisov a novin sa zmení na škatuľu od televízora?</p> <p>NOVINY 3 - 12 MESAČOV</p>	<p>ČERVENÁ</p> <ul style="list-style-type: none"> - plechovky od nápojov, - konzervy bez zvyškov jedla, - kovové uzávery, uzávery z jogurtov a kompótov, - alobaly, kovové súdky. <p>Vedeli ste, že 150 plechoviek sa zmení na panvicu?</p> <p>KOVY PLECHOVKA 20 - 100 ROKOV</p>

Kam patria použité hygienické vreckovky?
Hygienické potreby (detské plienky, papierové vreckovky, tuba zo zubnej pasty a pod.) patria do zmesového odpadu, pretože sú znečistené.

Kam patria obaly z nebezpečných látok a prípravkov?
Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok (motorových olejov, farieb, chemikálií, riedidiel a pod.) nepatria do triedeného odpadu. Odneste ich do zberného dvora.

Kam patrí polystyrén a škatule z kartónu?
Ak nie je polystyrénu veľa, tak patrí do žltého kontajnera, určeného na plasty. Ak je rozmerný, odneste ho do zberného dvora. Škatule z kartónu patria do modrých nádob na papier iba po zmenšení objemu, napríklad poskladáním.

Kam patria tégliky z jogurtov?
Patria do žltého kontajnera, určeného na plasty, musia však byť bez zvyškov jedla.

Ukážka 1 bola nesúvislý text s environmentálnou tematikou (medzipredmetové vzťahy). Na ukážku 1 sa vzťahovali úlohy 01 až 07.

Zadanie a analýza úlohy 01

01. Ktorý odpad môžeme na základe ukážky vyhodiť do modrého kontajnera?

- A Papierovú vreckovku, do ktorej sme si vyfúkali nos.
- B Starý školský zošit, do ktorého sme písali celý rok.
- C Veľkú nezloženú kartónovú škatuľu od televízora.
- D Reklamné letáky odfarbené farbou pri maľovaní bytu.

Úloha 01 overovala čítanie s porozumením. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne porozumenie súvislostí v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci museli rozlišovať a posudzovať správnosť informácií uvedených v ukážke.

Správnou odpoveď na úlohu 01 uviedlo 76,9 % žiakov, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v danej úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 02

02. Ktoré tvrdenie na základe ukážky nie je pravdivé?

- A Triedený odpad sa dá opätovne využiť a recyklovať.
- B V prírode by sa sklenená váza rozkladala aj 4000 rokov.
- C Všetky obaly od kozmetických prípravkov patria do plastov.
- D Existuje aj odpad, ktorého časti patria do rôznych kontajnerov.

Záporne formulovaná úloha 02 testujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostí uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov a zisťuje úroveň schopnosti žiakov vyvodiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Pre vyriešenie tejto úlohy sa žiaci zameriavali na správnosť tvrdenia z ukážky, ktoré sa týkalo informácií explicitne uvedených v ukážke.

Správnou odpoveď na úlohu 02 uviedlo 62,6 % žiakov základnej školy, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v tejto konkrétnej úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 03

03. Do kontajnera určeného na plasty na základe ukážky vyhadzujeme

☒ A kúsky polystyrénu.	☐ C tuby zo zubnej pasty.
☐ B flaušovú bundu.	☐ D nedojedený jogurt.

Úloha 03 testovala čítanie s porozumením. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Jej cieľom bolo zistiť zručnosť žiakov vyvodiť súvislosti z kontextu ukážky. Kompetenciu čítania s porozumením úloha testovala pomocou nesúvislého textu. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci pracovali s informáciami, ktoré sa týkali konkrétnej časti ukážky.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 79,6 %, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v danej úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 04

04. V ktorej možnosti je správne použité vykanie?

- A Pani Vierka, bola by ste taká láskavá a pomohla mi zložiť škatuľu?
- B S dovolením, potrebujem vyniesť kôš, mohol by ste mi uhnúť z cesty?
- C Boli by ste takí dobrí, pán Maximilián, odložte mi vrchnáky z fliaš?
- D Povedali by ste mi, kde sa nachádzajú najbližšie zberné kontajnery?

Úloha 04 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí o správnom vykaní s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť zručnosť žiakov použiť korektné slovesné tvary vykania v praktickej úlohe.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 68,1 %, uvedená úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov správne identifikovať tvary vykania v interpretovanej úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 05

05. V ktorej možnosti patria obe podčiarknuté slová k neohybným slovným druhom?

- A Projekt prispieva k tomu, aby sme sa zaujímali o životné prostredie.
- B Len veľmi málo škôl systematicky separuje odpad.
- C Je dôležité starať sa nielen o svoje pohodlie, ale aj o našu planétu.
- D Jeho súčasťou je projekt Zbieraj a tried'.

Úloha 05 patrí do jazykovej zložky predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy slovnodruhových rozdielov s využitím konceptuálnych poznatkov. Overovala schopnosti a vedomosti žiakov pri rozbere a vyvedení vlastných záverov z morfolologickej roviny jazyka s konkrétnym ohľadom na rozlišovanie slovných druhov v praktickej rovine jazyka.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 42,2 %, úloha bola stredne obťažná. Schopnosť žiakov využiť vedomosti o slovných druhoch v tejto konkrétnej úlohe je na primeranej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 06

06. Vypíš z orámovanej časti ukážky pomnožné podstatné meno.

noviny

Úloha 06 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úloha sa zaraďuje do kognitívnej úrovne analýzy slovných druhov s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť úroveň poznania žiakov o rozlišovaní substantív s konkrétnym zameraním na pomnožné podstatné mená.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 64,5 %, uvedená úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov uplatniť vedomosti z morfolologickej roviny jazyka v uvedenej úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 07

07. Vypíš z nasledujúcej časti ukážky slovo cudzieho pôvodu, pri výslovnosti ktorého sa nerespektuje pravidlo o mäkkčení.

ZELENÝ ODPADKOVÝ KÔŠ: nevratné sklenené fľaše, sklenené poháre, vázy, úlomky tabuľového skla, poháre od kompótov, sklenené obaly od kozmetiky, kávy a pochutín bez plastového vrchnáka.

kozmetiky

Úloha 07 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne analýzy slov z fonologického hľadiska s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť úroveň žiakov, ako vedia využiť svoje vedomosti o spisovnej výslovnosti slov cudzieho pôvodu v aplikačnej úlohe.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 54,1 %, interpretovaná úloha bola stredne obťažná.

Ukážka 2

Ukážka 2

Wilbur Smith

ČARODEJNÍK

(historicko-dobrodružný príbeh)

„Ako si sa dostal k tejto mape?“ naliehal Naja.

„Pred dvanástimi rokmi som si na príkaz kráľa Sargona obhliadol mesto a vlastnoručne ju namaľoval,“ odvetil Ištar. „Nikto by nedosiahol toľkú presnosť a krásu.“

„Ak si Sargon objednal mapu, prečo si mu ju nedal?“

„Dal,“ Ištar kývol na dôraz. „Dal som mu nedokonalý náčrtok, pričom sám som si tajne ponechal dobrý kus, ktorý vidíte pred sebou. Vedel som, že jedného dňa mi zaň niekto zaplatí viac, než sa kedy zmohol Sargon.“

Ďalšiu hodinu skúmali mapu, mlčky, pohrúžené. Ako bojujúci generáli s profesionálnym odhadom bojiska boli schopní obdivovať hĺbku a silu hradieb, veží a pevností.

Trok nakoniec odstúpil od stola. „Nevidím žiadnu slabinu, čarodejník. Od začiatku si mal pravdu. Prelomiť tie múry zaberie tri roky ťažkej práce. Budeš musieť niečo vymyslieť, aby si si zarobil tri vrecia zlata.“

„Voda,“ zašeptal Ištar. „Pozrite na vodu.“

„Pozeral som na vodu,“ usmial sa naňho Naja tenkými perami. „Každú štvrt' zásobujú kanály, je tam dosť vody na sto rokov pre Sargonových šesť terás.“

„Faraón je vševidiaci, vševediaci,“ Ištar sa mu uklonil. „Lenže odkiaľ pochádza všetka tá voda?“

„Z dvoch mohutných riek, ktoré v tomto tisícročí nevyschli,“ doplnil Naja.

„Ale kde vteká voda do mesta? Ako ním prechádza, pod všetkými tými múrmi?“ Ištar naliehal a Naja s Trokom si vymenili pohľady, v ktorých sa zračilo rodiace sa pochopenie.

Ukážka 2 bola umelecký text historicko-dobrodružného žánru. Ukážka má pestrú dynamiku prehovoru postáv. Na ukážku 2 sa vzťahovali úlohy 08 až 14.

Zadanie a analýza úlohy 08

08. Ktoré tvrdenie o postavách vyplýva z ukážky?

- A Ištar a Naja skúmali mapu mesta viac ako hodinu sami.
- B Autor mapy nie je poctivcom, ale pozerá na svoje výhody.
- C Ištar namaľoval mapu pôvodne pre faraóna na objednávku.
- D Nápad, akým spôsobom dobyť mesto, skrsol v hlave Naju.

Úloha 08, testujúca čítanie s porozumením, sa radí do kognitívnej úrovne analýzy súvislostí vyplývajúcich z kontextu ukážky s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala schopnosť žiakov pochopiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Úloha overovala kompetenciu čítania s porozumením prostredníctvom umeleckého textu.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 45,5 %, uvedená úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 09

09. Ktoré tvrdenie o lštarovi je na základe ukážky nepravdivé?

- A Oslovili ho čarodejník.
- B Bol nadaný v maľovaní.
- C Išlo o podnikavého muža.
- D Dostal za svoje rady zlato.

Úloha 09 testujúca čítanie s porozumením so zápornou formuláciou sa zaraďuje do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala zručnosť žiakov vyvodiť správnosť informácií uvedených v ukážke. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci pracovali s explicitne uvedenými informáciami o jednej z postáv ukážky, prepájali informácie uvedené v prehovoroch postáv a vyvodzovali závery vyplývajúce z pásma postáv a rozprávača.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 56,1 %, táto úloha bola stredne obtiažná.

Zadanie a analýza úlohy 10

10. V závere ukážky sa v očiach dvoch postáv *zračilo rodiace sa pochopenie* toho, ako

- A sa dostať do mesta prostredníctvom vody, ktorá doň vteká.
- B mať neobmedzenú zásobu vody z dvoch mohutných riek.
- C dostať cez zásobovacie kanály viac vody na suché terasy.
- D zmeniť svoje plány, lebo múry neprelomia ani za tri roky.

Úloha 10 overovala čítanie s porozumením. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne porozumenia kontextu ukážky s využitím konceptuálnych poznatkov. Vyriešenie úlohy si vyžadovalo vnímanie kontextu celej ukážky. Úlohou žiakov bolo pochopiť pointu dialógu postáv v ukážke a vybrať si logicky správny záver.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 62,2 %, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v tejto úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 11

11. Ktoré tvrdenie o slovách z nasledujúcej vety je pravdivé?

Každú štvrt' zásobujú kanály, je tam vody na sto rokov pre Sargonových šesť terás.

- A Slovesá sú v dokonavom vide.
- B Obsahuje tri rôzne základné číslovky.
- C Prídavné meno je v ženskom rode.
- D Nachádza sa v nej vlastné podstatné meno.

Úloha 11 overovala jazykovú zložku predmetu. Úloha sa zaraďuje do kognitívnej úrovne analýzy v morfolologickej rovine jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť vedomosti a schopnosti žiakov identifikovať kategórie slovných druhov v praktickej úlohe, ktoré vyplývali aj z významového hľadiska slov. Správne vyriešenie tejto úlohy si vyžadovalo identifikáciu slovných druhov a uvedomovanie si slovnodruhových rozdielov v praxi.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 34,1%, uvedená úloha bola pre testovanú populáciu žiakov obťažná. Rozlišovať slovné druhy a ich kategórie v tejto konkrétnej testovej úlohe bolo pre žiakov náročnejšie.

Zadanie a analýza úlohy 12

12. V ktorej možnosti sa nachádzajú zámená v rovnakom páde?

- A tými múrmi, k tejto mape
- B sa mu uklonil, ním prechádza
- C toľkú presnosť, v tomto tisícročí
- D prelomiť tie múry, ju namaľoval

Úloha 12 patrí do predmetovej zložky jazyk. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne aplikácie v morfolologickej rovine jazyka s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť vedomosti a schopnosti žiakov uplatniť poznatky o skloňovaní zámen v praktickej úlohe. Správne vyriešenie tejto úlohy si vyžadovalo identifikáciu pádu.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 58,2 %, táto úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 13

13. Vypíš meno postavy, ktorej je v ukážke preukazovaná pocta ako faraónovi.

Naja

Úloha 13 testovala čítanie s porozumením a jazykovú zložku predmetu. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne hodnotenia súvislostí s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť zručnosť žiakov vyvodiť súvislosti z kontextu ukážky s ohľadom na prehovory postáv. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci hodnotili súvislosti vyplývajúce z dialógu postáv v ukážke na explicitnej úrovni, správny zápis odpovede mal byť v tvare vlastného podstatného mena.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 28,5 %, interpretovaná úloha bola obťažná.

Správne odpovede uvedené v inom tvare, napr. Naju, Najo, boli vyhodnotené ako správne odpovede.

Zadanie a analýza úlohy 14

14. Vypíš z nasledujúcej časti ukážky slovo s opačným významom k slovu *urečnene*.

„Ak si Sargon objednal mapu, prečo si mu ju nedal?“

„Dal,“ Ištar kývol na dôraz. „Dal som mu nedokonalý náčrtok, pričom sám som si tajne ponechal dobrý kus, ktorý vidíte pred sebou. Vedel som, že jedného dňa mi zaň niekto zaplatí viac, než sa kedy zmohol Sargon.“

Ďalšiu hodinu skúmali mapu, mlčky, pohrúžene. Ako bojujúci generáli s profesionálnym odhadom bojiska boli schopní obdivovať hĺbku a silu hradieb, veží a pevností.

mlčky

Úloha 14 testovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie opačného významu príslovky s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosti a vedomosti žiakov správne identifikovať a uviesť antonymum.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 74,4 %, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov rozobrať a zvoliť správny postup pre vyriešenie tejto konkrétnej úlohy je na dobrej úrovni.

Ukážka 3

Ukážka 3

Hodnotová orientácia mladých ľudí vo vzťahu k dobrovoľníctvu

Pozitívne hodnoty z nás robia dobrých ľudí a motivujú nás k vlastnému ideálu, ktorý sa úzko spája s našimi snami, záujmami, potrebami a postojmi. Tie nás povzbudzujú meniť svet, byť užitočnými, vzdelávať sa a prežívať krásne životné okamihy.

Vzťah hodnotovej orientácie a dobrovoľníctva je veľmi silný. Dobrovoľníctvo sa v súčasnosti vyznačuje rôznorodými možnosťami, zapája rôzne skupiny obyvateľstva, čím im umožňuje dosiahnuť sebarozvoj, získať pocit užitočnosti a zmysluplne tráviť voľný čas užitočnou prácou.

Dobrovoľníci sú prosociálne sa správajúci ľudia a podľa bežného názoru prosociálni ľudia dovoľujú, aby ich druhí využívali vo svoj prospech, ale oni zámerne používajú seba ako nástroj, aby pomohli druhým. Títo jedinci sú si vedomí toho, že ak chceme nastoliť prosociálne vzťahy medzi ľuďmi, niekto sa musí začať správať prosociálne ako prvý. Nie sú to naivní ľudia, naopak, sú asertívni, aktívni a tvoriví.

Z prieskumu vyplýva, že záujem mladých ľudí o dobrovoľnícke aktivity klesá. Mladí ľudia uvádzajú ako najčastejší dôvod, prečo sa nezapájajú do dobrovoľníctva, argument, že ich nikto systematicky neoslovuje s ponukou, majú nedostatok informácií o možnostiach dobrovoľníckej práce. Niektorí mladí ľudia necítia potrebu zapájať sa, naopak, vyhľadávajú príležitosti, aby si mohli zarobiť a pokryť tak svoje náklady na štúdium.

Ako ukazuje graf, v prieskume sa zisťovalo aj to, čo si mladí ľudia pod pojmom dobrovoľníctvo predstavujú.

Ukážka 3 predstavuje nesúvislý publicistický text populárno-náučného charakteru. Ukážka má zároveň aj výchovno-vzdelávací rozmer, lebo sa obsahovo zameriava na problematiku dobrovoľníctva zo spoločenského hľadiska. Na ukážku 3 sa vzťahovali úlohy 15 až 21.

Zadanie a analýza úlohy 15

15. Dobrovoľníci podľa ukážky

- A len tak nechávajú ostatných, aby za nich rozhodovali, na čo ich využijú.
- B vždy pracujú nezištne v akejkoľvek oblasti ľudskej existencie.
- C sú schopní obetovať aj vlastné zdravie, aby zachránili život núdznemu.
- D vedome obetovaním vlastného času a energie pomáhajú druhým.

Úloha 15 overovala čítanie s porozumením. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne porozumenia informácií explicitne uvedených v texte ukážky s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov triediť a rozoznať správnosť informácií s ohľadom na konkrétne fakty. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci vyvodzovali faktické tvrdenia uvedené v ukážke.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 74,4 %, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením je v tejto úlohe na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 16

16. V ktorej možnosti je nepravdivé tvrdenie?

Podľa ukážky sa prosociálny človek

- A nechá ľahko na hocičo nalákať, nemá skúsenosti, slepo dôveruje.
- B snaží pomáhať a svojim správaním motivovať okolie k pomáhaniu.
- C prejavuje ako inšpirujúci človek, ktorý dáva podnety na rôzne činnosti.
- D rozhodne, ohľaduplne a primerane postaví za svoje postoje a názory.

Záporne formulovaná úloha 16 overovala čítanie s porozumením. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne porozumenia informácií vyvedených z textu ukážky s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov triediť informácie a rozoznať správnosť faktov explicitne uvedených v ukážke. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci vyvodzovali faktické tvrdenia uvedené v ukážke.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 53,9 %, úloha bola stredne obťažná. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v danej úlohe je na primeranej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 17

17. V ktorej možnosti je uvedený hlavný dôvod, prečo sa mladí ľudia zapájajú do dobrovoľníctva menej?

- A strach
- B nevidia zmysel zapájať sa
- C slabá osveta
- D krátko trvajúce dobrovoľnícke aktivity

Úlohu 17 testujúcu čítanie s porozumením zaraďujeme do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala schopnosť žiakov interpretovať správnosť informácií uvedených v ukážke. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci prepájali informácie uvedené v grafe s informáciami uvedenými v ukážke a posudzovali ich správnosť.

Žiaci základných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 55,6 %, uvedená úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 18

18. Ktorým slovom by sme na základe poslednej vety z ukážky mohli nahradiť slovo *asociácia* v názve grafu?

- A pomoc
- B predstava
- C aktivita
- D zapájanie sa

Úloha 18 testovala jazykovú zložku predmetu a čítanie s porozumením. Úlohu zaradujeme do kognitívnej úrovne analýzy s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov vyvodiť súvislosti z kontextu ukážky s ohľadom na význam slov. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci pracovali okrem kontextu ukážky aj s lexikálnou rovinou jazyka a správne vyhodnocovali odpoveď.

Žiaci v danej úlohe dosiahli priemernú úspešnosť 64,9 %, pre testovanú populáciu žiakov bola úloha ľahká. Schopnosť žiakov pracovať s významom slov a čítať s porozumením v interpretovanej úlohe je na primeranej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 19

19. V ktorom prídavnom mene sa uplatňuje pravidlo o rytmickom krátení?

- A vlastnému ideálu
- B životné okamihy
- C pozitívne hodnoty
- D hodnotovej orientácie

Úloha 19 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie pravidla o rytmickom krátení s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť u žiakov úroveň poznania a rozlišovania rytmických pravidiel v praktickej úlohe.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 40,1 %, uvedená úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 20

20. Vypíš z nasledujúcej vety prisudzovací sklad.

Vzťah hodnotovej orientácie a dobrovoľníctva je silný.

vzťah je silný

Úloha 20 patrí do jazykovej zložky predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie syntaktických vzťahov s využitím faktických poznatkov. Úloha overovala vedomosti žiakov správnej identifikácie prisudzovacieho skladu.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 53,0 %, úloha bola stredne obťažná. Schopnosť žiakov analyzovať syntaktickú rovinu jazyka v danej úlohe je na priemernej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 21

21. Lukáš, Marek a Filip sa rozprávajú o informáciách z prieskumu. Napíš meno chlapca, ktorý svoj názor založil na argumente.

Marek

Úloha 21 testovala jazykovú zložku a čítanie s porozumením, zaraďuje sa do kognitívnej úrovne hodnotenia správnosti s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť, či žiaci vedia správne rozlíšiť a zhodnotiť komunikačnú situáciu, v ktorej mali identifikovať výrok, ktorý odôvodňuje tvrdenie.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 45,5 %, interpretovaná úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 22

22. V ktorej možnosti je správne určený druh frazeologizmu z prvého verša nasledujúcej ukážky?

Milan Lasica
Studnica múdrosti

Bez práce nie sú koláče
tiež táto múdrosť je tu
a niekto si to odskáče
nechceme držať diétu

A príslovie

B prirovnanie

C porekadlo

D pranostika

Úloha 22 patrí do literárnej zložky predmetu, radí sa do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí o krátkych literárnych žánroch na úrovni vedomostného horizontu žiaka nižšieho sekundárneho vzdelávania s využitím faktických poznatkov. Úloha overovala schopnosť uplatnenia vedomostí o frazeologizmoch v praxi. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci pracovali s celou ukážkou, správne identifikovali frazeologizmus.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 54,1 %, táto úloha bola stredne obťažná. Schopnosť žiakov aplikovať vedomosti o frazeologizmoch v uvedenej úlohe je na primeranej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 23

23. V ktorej možnosti sú správne doplnené chýbajúce písmená z nasledujúcej vety?

Zápas s __echmi je lákadlom aj pre __lovenských fanúšikov a __opradčania nemajú problém zaplniť štadión aj v letných mesiacoch, keď sa tu koná najstarší __urópsky turnaj, tzv. __atranský pohár.

A č, s, p, e, t

B Č, s, P, e, T

C č, S, p, E, t

D Č, S, P, E, T

Úloha 23 patrí do jazykovej zložky predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí z ortografickej a morfolologickej roviny jazyka s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov aplikovať ortografické a morfologické pravidlá na vlastné mená.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 63,5 %, táto úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov použiť pravopisné a tvaroslovné vedomosti je v tejto úlohe na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 24

24. Vlastné podstatné meno z nasledujúcej vety napíš pravopisne správne v tvare lokálu jednotného čísla.

Spoznaj našu Zem, modrú krásku, a jej vzácnosti.

Zemi

Úloha 24 taktiež overovala jazykovú zložku predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy vedomostí z ortografickej a morfolologickej roviny jazyka s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov analyzovať ortografické a morfologické pravidlá na úrovni vedomostí očakávaných na nižšom sekundárnom vzdelávaní.

Populácia testovaných žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 72,8 %, táto úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov použiť pravopisné a tvaroslovné vedomosti v uvedenej úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 25

25. Vypíš z ukážky dvojslovné spojenie vyjadrujúce *stálosť človeka vo svojich zásadách*.

Sima Martausová
Čaro obyčajných vecí

Srdce hoc aj bez nôh vie byť bežec najlepši,
ak sa na to vedia oči inak pozerat'.
Slovo od priateľa oveľa viac poteší,
keď sa naša cesta chybným smerom uberá.

/: To tie usmievavé oči a hodnoty neoblomné
zanechali stopy vo mne.:/

hodnoty neoblomné

Úloha 25 overovala literárnu zložku predmetu a čítanie s porozumením. Úloha sa zaraďuje do kognitívnej úrovne hodnotenia súvislostí vyplývajúcich z textu básne s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť zručnosť žiakov rozoznať

a určiť prenesený význam. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci hodnotili význam básne z literárneho a čitateľského hľadiska.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 48,2 %, interpretovaná úloha bola stredne obtiažná.

Zadanie a analýza úlohy 26

26. V ktorej možnosti je veta napísaná správne?

- A Napadla ma originálna myšlienka. C Bol tam potôčik, tak sme cezeň prešli.
 B Za chvíľu už budem na príjazdovej ceste. D Zabudla som si dáždník, vrátim sa po neho.

Úloha 26 patrí do jazykovej zložky predmetu. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne analýzy s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov správne používať jazyk v praxi s ohľadom na správne predložkové väzby. Od žiakov sa očakávalo, že využijú svoje zručnosti správne identifikovať jazykové javy a predložkové väzby.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 40,3 %, táto úloha bola stredne obtiažná.

Zadanie a analýza úlohy 27

27. V ktorej možnosti je správne uvedená pointa nasledujúceho citátu?

„Myslel som si, že keď o tom nikto nebude hovoriť, nebude to pravda.“

Joseph Heller

- A Ak zakryjeme oči a uši pred skutočnosťou, neznamená to, že zmizne.
 B Všetky informácie, o ktorých sa dočítame, sú pravdivé.
 C Zaručene pravdivé správy sú vždy tie, o ktorých sa veľa rozpráva.
 D Udržať tajomstvo a nehovoriť o ňom je náročná úloha.

Úloha 27 patrí do zložky literatúry a overovala aj kompetenciu vyvodzovania záverov. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne porozumenia textu s využitím konceptuálnych poznatkov a zisťovala schopnosť žiakov správne interpretovať hlavnú myšlienku.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 79,3 %, táto úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov použiť vedomosti z literatúry a pochopenie pointy je v uvedenej úlohe na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 28

28. Napíš pravopisne správne vybrané slovo, ktoré je antonymom prídavného mena v nasledujúcej vete.

V tej chvíli som bol už taký hladný, až sa mi zatmilo pred očami.

syty

Úloha 28 overovala jazykovú zložku predmetu v praxi. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy vedomostí z lexikálnej a ortografickej roviny jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov, overovala schopnosť žiakov aplikovať vedomosti o vybraných slovách vo vzťahu antonymie.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 65,2 %, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov uplatniť vedomosti o vybraných slovách vo vzťahu antonymie je v interpretovanej úlohe na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 29

29. Vypíš slovom pravopisne správne číslovku z nasledujúcej vety.

Dobrovoľníci sú si vedomí toho, že sa musia ako 1. začať správať prosociálne.

prví

Úloha 29 overujúca jazykovú zložku predmetu sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí z morfolologickej a ortografickej roviny jazyka s využitím faktických poznatkov. Úloha overovala schopnosť žiakov aplikovať vedomosti o korektných morfologických tvaroch v praktickej úlohe s ohľadom na pravopisnú správnosť.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 56,9 %, úloha bola pre testovanú populáciu stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 30

30. V ktorej možnosti je správne uvedený literárny žáner nasledujúcej ukážky?

Pocestní a platan

V lete na poľudnie dvaja pocestní, ukonaní slnečnou páľavou, nečakane zazreli platan. Ihneď zamierili k nemu, ľahli si do tieňa jeho konárov a odpočivali. Ako tak hľadeli hore na platan, vraví jeden druhému: „Tento strom nemá pre ľudí žiadnu cenu, lebo nemá plody.“ „Nevďačníci,“ ozval sa strom, „to práve teraz mi vyčítate neužitočnosť, keď užívate moje dobrodenie?“

Tak je to aj s ľuďmi: významné poslanie niektorých a ich osov pre spoločnosť sú nedocenené.

A rozprávka

B báj

C povesť

D bájka

Úloha 30 patrí do literárnej zložky predmetu a radí sa do kognitívnej úrovne aplikácie poznatkov o literárnych žánroch v praktickej úlohe s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov správne rozoznať žáner ukážky a aplikovať konkrétne vedomosti z literatúry.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 63,5 %, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov použiť literárne vedomosti v uvedenej úlohe je na dobrej úrovni.

Ukážka vyplnených žiackych odpovedových hárkov

ODPOVEDE									
Číslo úlohy	Odpovede				Číslo úlohy	Odpovede			
01.	A	B	C	☒ D	16.	A	B	☒ C	D
02.	A	B	☒ C	D	17.	A	☒ B	C	D
03.	A	B	C	☒ D	18.	A	B	☒ C	D
04.	A	B	☒ C	D	19.	A	☒ B	C	D
05.	A	☒ B	C	D	20.	<u>veľkolepých</u>			
06.	<u>šestnástymi</u>				21.	<u>Nový rok</u>			
07.	<u>lištu</u>				22.	A	B	☒ C	D
08.	A	B	C	☒ D	23.	A	B	C	☒ D
09.	A	☒ B	C	D	24.	<u>animovaný film</u>			
10.	A	B	☒ C	D	25.	<u>hodiny</u>			
11.	A	B	☒ C	D	26.	A	B	☒ C	D
12.	A	B	☒ C	D	27.	A	B	C	☒ D
13.	<u>ťažšie</u>				28.	<u>more spieva</u>			
14.	<u>spracovať</u>				29.	<u>bystrý</u>			
15.	A	B	C	☒ D	30.	A	☒ B	C	D

ODPOVEDE									
Číslo úlohy	Odpovede				Číslo úlohy	Odpovede			
01.	A	B	C	☒ D	16.	A	B	C	☒ D
02.	A	B	☒ C	D	17.	A	B	☒ C	D
03.	A	B	☒ C	D	18.	A	☒ B	C	D
04.	A	B	C	☒ D	19.	A	B	☒ C	D
05.	A	B	☒ C	D	20.	<u>spracovať</u>			
06.	<u>Nový rok</u>				21.	<u>ťažšie</u>			
07.	<u>veľkolepých</u>				22.	A	☒ B	C	D
08.	A	B	☒ C	D	23.	A	B	☒ C	D
09.	A	B	☒ C	D	24.	<u>more spieva</u>			
10.	A	☒ B	C	D	25.	<u>bystrý bystrý</u>			
11.	A	B	C	☒ D	26.	A	☒ B	C	D
12.	A	☒ B	C	D	27.	A	B	☒ C	D
13.	<u>lištu</u>				28.	<u>každý hodiny</u>			
14.	<u>šestnástymi</u>				29.	<u>animovanom animovanom filme</u>			
15.	A	B	☒ C	D	30.	A	B	C	☒ D

Literatúra:

1. KOSTOLANSKÁ, J. – KURAJOVÁ, STOPKOVÁ, J. – PIGOVÁ, M.: *Testovanie 9 2022. Správa zo štatistického spracovania testu zo slovenského jazyka a literatúry, kód testu 2699*. Bratislava: NÚCEM, 2022.
2. Štátny vzdelávací program. SJL – nižšie stredné vzdelávanie. Dostupné na: https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/sjl_nsv_2014.pdf